

APROPÓ

Új rovatunk írásai változatos tematikájú könyvek köré szerveződnek, mondhatni azok *apropóján* születnek. Célunk, hogy a hagyományos könyvkritika műfaján túllépve egy-egy tágabb, érdekes és aktuális témakört járjunk körül, mutassunk be a hazai könyvpiac kínálatából kiindulva. Így találkozik a Szépirodalmi Figyelő alapvetően „könyves” érdeklődési horizontja és az aktuális szerző (reményeink szerint) izgalmas, sőt vitára ingerlő témaválasztása. A szépirodalomtól a társadalomtudományokig, a kultúrtörténettől a tudományos ismeretterjesztésig terjed a spektrum, melyet rovatunk átfog, s a műfaji szabályok sincsenek kőbe vésve: csak néhány jó könyv kell, és persze egy jó *apropó*...

Képes Gábor

A SCI-FI RENESZÁNSZA

„Wolf Lentz egy, a vér átlaghőmérsékletén 108 watt hőenergiát kisugárzó, esztétikailag vitathatatlan határfelületű emberi (női) test tökéletességét csodálja.” Ez a mondat egy kortárs magyar regény, Kasztovszky Béla 2007-ben megjelent *Grin* című művének egyik mondata, mely az egyébként gördülékeny, bár a különböző nyelvi rétegekkel tudatosan is játszó-építkező szövegből is kimutat, talán önironikus gesztusként is értelmezhető módon. A Zsoldos Péter-díjas szerzőnek lelkes olvasótábora van Magyarországon, főleg fiatal fiúk olvassák az író könyvét; az íróét, aki korábban az Országos Villamostávvezeték Vállalatnál dolgozott. Nem egyedülálló sem ő, sem a népszerűsége, s hiba lenne e vitathatatlan sikertörténetet (egy író- és műtípus sikerességét) nem regisztrálni.

Hiba lenne az is, ha a tudományos-fantasztikus irodalmat, amelybe az említett szöveg is tartozik, csupán szórakoztató irodalomként, esetleg az ifjúsági irodalom egy fajtájaként, netán retro-jelenségként tárgyalnánk. Való igaz, hogy a legtöbb sci-fi paperback kiadásként jelenik meg (s a legtöbb sci-fi szerző meg tud felelni azoknak a rendkívül szigorú elvárásoknak, melyeknek a népszerű irodalom alkotóinak meg kell felelniük, s melyeket az irodalomszociológia részben feltárt ugyan, de a bölcsészeti képzés nem teszi nyilvánvalóvá ezek bonyolult és sok-

rétű voltát; ez kívül esik a legtöbb kritikus látókörén). Való igaz, hogy a kamaszok fogékonysága a sci-fire szembetűnő, a természettudományos és humán alapképzést egyaránt kapott emberfők, akik számára ráadásul még a gyermekmesék világa sem zárult be teljesen, lubickolnak az úrben vagy a jövő technikai civilizációiban játszódó történetekben. S való igaz az is, hogy a történelem egy behatárolt korszakában a sci-fi jelentősége túlmutatott önmagán.

A sci-fi évtizedes saját fejlődése során egyfajta karanténba került: egyedül a fantasy irodalom virtuális intézményrendszerével van kölcsönhatásban. Ez az együttélés azért nagyon fonák, mert e két típus sok szempontból ellentéte egymásnak; ha az írók gondolati magvát nézzük, a vegytiszta sci-fi és a vegytiszta fantasy a racionalizmus–irracionalizmus tengely két végpontján helyezkedik el. Igaz ugyan, hogy vegytiszta műveket mindkét esetben – szerencsére – csak elvétve találunk.

Viszont a művek körül létrejövő szubkultúra: szerzők, kiadók, szerkesztők és rajongók együtt (nem ritkán fanzinokban alkotó rajongó-szerzők, kiadó-rajongók) olyan motívumrendszert alkottak meg, olyan közös utaláshálózatot, megnevezéseket, amelyek között már gyakori, sőt elvárt az átjárhatóság (s amelyek később gyakran tervezőmérnököket, ipari formatervezőket, csillagászokat is megihletnek, rejtélyesen elhalványítva a határokat valóság és fikció között).

Közös az is, hogy a hivatalos szépirodalom (bármilyen is legyen az) nehezen kanonizál sci-fi és fantasy címkézésű műveket. Míg a fantasy a misztikummal, a hiedelemmel, részben néprajzi és vallástörténeti diszciplínákkal van (mostoha, de létező) rokonságban, addig a tudományos-fantasztikus irodalom a műszaki és természettudományok felé nyitott.

Nem véletlen, hogy éppen egy fizikus, a holdradar-kísérletek úttörője, Bay Zoltán jutott arra az elemi belátásra, hogy „a tudomány és művészet között nincs lényegi különbség. Mindkettő ugyanabból a forrásból táplálkozik: a belső emberi ösztönzésből, hogy előrehaladjunk, hogy magasabbra emeljük fejünket.” A művészek között a különbözőség dacos hangsúlyozása gyakoribb, mint az egységben-látás képessége, ami általában sci-fi írókat avat a kísérletezőből.

A tudományos-fantasztikus irodalom egy tematika (műfajelméleti nonszensz műfajnak nevezni), amely egyik jelentős bázisa a szórakoztató irodalomnak, de emellett a magasabb vagy „elit” irodalom alkotásaiba is beszüremlik. Mint lappangó tematika már a 19. század elejétől

létezik, elődeit, az utópiákat és disztópiákat, a furfangos kóperegények nagyot mondó, egzotikus anekdotáit, a váratlan és fantasztikus utazások leírásait már az ókortól sorolhatnánk.

Nem véletlen viszont, hogy a 20. század emberének tollán válik igazán önálló egységgé a sci-fi, ekkor különül el a kizárólag a képzelet mesevilágára hagyatkozó fantasytól – és a második háború után, a hidegháborús úrversenyben éri el csúcspontját. A háború előtt a villamosítás, a sorozatgyártás, majd a háború után az informatika és az űrkutatás adnak neki újabb és újabb lökéseket, a másik oldalon viszont nagy álmok valósulnak meg és torzulnak el Sztálin, Mao és más vezetők létező disztópiáiban.

A tudományos-fantasztikus irodalom nagy alkotói egyrészt jelentős tudományos műveltséggel rendelkeznek, a szigorúbb esztétikai iskolák által *hard science fiction*nek nevezett áramlat alkotói szinte egytől egyig mérnökök, fizikusok, biológusok, planetológusok, akik a jövőbe vagy nagyobb földrajzi távolságba helyezve, de saját téziseiket fogadtatják el vagy teszik emészthetővé műveik által. A sci-fi egyik legnagyobb hatású írója, a közelmúltban elhunyt Sir Arthur C. Clarke a távközlési műhold elvének kidolgozója, s 1969. július 20-án, amikor az Apollo-11 legénysége leszállt a Holdra, a világ éppen őt ismeri meg az egész emberiség perspektíváit megváltoztató esemény szakkommentátoraként.

A sci-fi irodalomban a művek konfliktusa rendszerint valamilyen tudományos paradoxonra épül, ez az a belső mozgóerő, amely a művet működteti, s amelyre a jobb regényekben az emberi és társadalmi kapcsolatok vonásai ráakódnak. Másrészt a sci-fi társadalmi mondanivalója miatt a tudományos-fantasztikus írók javarésze valójában társadalomkritikát ír, a fennálló vezetést és a bürokrácia útvesztőit, esetleg a szorongató nemzetközi erőviszonyokat karikírozza, a sci-fi motívumkészlete és nyelveze csak álcaként szolgál.

Ez elsősorban az államszocializmusokban volt így, de elgondolkodtató egy igazán népszerű mozgóképes alkotás, az Orion űrhajó kalandjainak sorsa. Nem véletlen – vagy talán épp okos elszólás –, hogy a filmet sokan NDK-s alkotásként őrzik emlékeikben. Pedig a világméretű biztonsági rendszert, szigorú (de nem ritkán csinos) titkosügynököket, egy tökéletesen uniformizált és internacionalista Földet bemutató sorozat a Német Szövetségi Köztársaság Bavaria mamutstúdiójában készült mint profitorienált szórakoztató művészeti vállalkozás. A korszellem viszont itt is, ott is olyan volt, amilyen: hidegháborús.

A tudományos-fantasztikus irodalom hazánkban is különös szerepet kapott.¹ Ha egyetlen személyt kellene megneveznünk, aki sokat tett a tudományos-fantasztikus irodalom elfogadottságáért, Kuczka Pétert, „a sci-fi pápáját” (Szentmihályi Szabó Péter) említenék meg. Az 1999-ben elhunyt Kuczka volt a Kozmosz Fantasztikus Könyvek sorozatszerkesztője és az európai rangú Galaktika folyóirat alapító főszerkesztője. Az általa évtizedekig szerkesztett, s a hetvenes–nyolcvanas években a sci-fi nemzetközi színterén is elismert műhellyé lett lap fénykorában 80 000 példányban jelent meg, csak az 1995-ös megszűnése körüli időkben esett a példányszáma 10 000 alá.

A nyolcvanas évek erjedő-változó időszakában, a magyar civil társadalom éledezése idején a Kádár-kor intézményrendszere: a művelődési házak, a közkönyvtárak hálózata, az üdültetés, az ifjúsági klubok, de még a kommunista ifjúsági mozgalom is talajt jelenthetett a tudomány és művészet iránt egyszerre érdeklődő és így a sci-fi felé forduló kamasz olvasóknak. Megszületik egy új nemzedék, amelynek legnagyobb populáris élménye a Commodore-számítógéppel való találkozás, a *Csillagok háborúja* című film (amely igazán szigorúan tekintve inkább űrkörnyezetben játszódó tündérmese, mint sci-fi) és a Galaktika folyóirat. E korban a sci-fi könyvek példányszáma nem ritkán elérte, sőt meghaladta a negyedmilliót, egyes művek újabb és újabb kiadást is megéltek. A változások azonban sosem egyirányúak és egylényegűek.

Ahogy a magyar ipar mélyrepülésbe kezd, a privatizáció elkezdődik, a kultúra területén pedig az addig példásan erős, de monopolizált könyves infrastruktúra átalakul, az emberek érdeklődése is más irányba terelődik. A kilencvenes évek korszelleme nem kedvezett a modernitáshoz és a normáltudományhoz kötött sci-finek, a hidegháború és az űrverseny befejeztével megszűnt az elsősorban űrbéli történetek vonz-

1 Érdekes adalék, hogy Erdei Pálma kutatásai szerint 1950-ben mindössze egy, 1955-ben pedig három ilyen témájú mű látott napvilágot, míg a hetvenes években már átlagosan évi húsz sci-fi jelenik meg. Erre az irodalmár szakma is felfigyel, a novellapályázatokban és sci-fi-konferenciákon jelentős regionális szépirodalmi lapok is partnerek. Megalakul az Írószövetség fantasztikus írói munkabizottsága, s 1976-ban, majd nem kevés bővítéssel 1979-ben Miskolcon egy tízfős munkaközösség tevékenységének eredményeként megjelenik a *Tudományos-fantasztikus, utópisztikus, fantasztikus művek bibliográfiája* is. Ez a grandiózus vállalkozás, melynek – nem meglepő módon – Kuczka Péter a lektora és előszószerezője, már film- és képzőművészeti alkotásokat, szakirodalmat és SF-klubokat, -szövetségeket is felsorol.

ereje, a számítógép mindennapossá vált, a tervezett jövőkép helyett az újraalkotandó régmúlt vált érdekessé.

Nem volt többé szükség Kuczka sajtósági szerepére sem, arra, hogy tiltás határán egyensúlyozó műveket tudott megjelentetni egy-egy jótékonyan marxizáló utószó kíséretében, s arra, hogy ellenzéki szemléletű íróknak, például a később nemzeti radikálisként feltűnő Szentmihályi Szabó Péternek és a Magyar Köztársaság elnökeként megismert Göncz Árpádnak adott publikálási és munkalehetőséget (Göncz többek között a sci-fi egyik legnagyobb alapművének, a *2001. Űrodisszeiának* is fordítója, sok más remekmű mellett).

A kilencvenes évek nem tekinthető teljes mértékben a sci-fi pusztulásának, a klasszikus magyar sci-fi írók mellett² új nemzedék is feltűnik, akik közül például Szélesi Sándor és Fonyódi Tibor említhető kiemelkedő példaként. Sorra alakulnak a magánkiadók, s bár a kizárólag a sci-fire alapozó kistökéjű vállalkozások az ezredfordulóra jobbára tönkremenek, így is addig ismeretlen, főleg angolszász sci-fik jelennek meg hazánkban. Nem ritkák a televíziós sorozatokhoz és filmekhez kapcsolódó, változó színvonalú regények, s az angol szerzői nevek mögött gyakran tehetséges, később saját hangot találó fiatal magyar szerzők rejtőznek.

A sci-fi reneszánsza mégis napjainkban, az ezredforduló óta érzékelhető Magyarországon. Ennek egyik első tere volt a 2002 és 2004 között tizennégy lapszámot megélt *Átjáró*, melyet eleinte kizárólag könyves terjesztésben, antológiaként lehetett beszerezni. A számonként körülbelül 3000 példányban megjelent lap vegyesen tartalmazott SF, fantasy és horror műveket, a szerkesztőségben viszont az a Galaktika-munkatársként szocializálódott Németh Attila ült, akinek értékválasztásaiban már megmutatkozik egy egységesebb sci-fi lap iránti igény. Németh műfordítóként is bemutatkozott, több hard SF-mű fordítójaként is ismert.

A Galaktika folyóirat újjáélesztésére már nem sokkal megszűnése után is lett volna igény. Burger István, aki akkor a Harmadik Szem című színes magazin szerkesztője volt, 1996-ban megkereste Kuczka Pétert, hogy felélesszék a patinás lapot a magazin mellékleteként. A jog-

2 Például Bogáti Péter, Kasztovszky Béla, Nemere István, Pap Viola, akiket 2000-ben S. Sárdi Margit rendez egy antológiába, mely *Az idő hídján* címmel jelenik meg a Möbius Science Fiction sorozatban (N&N Könyvkiadó, Budapest).

tulajdonos Móra Kiadó viszont nem engedélyezte a névhasználatot, bár kiadni sem akarta a lapot.

A könyvkiadó szemlélete csak 2002 körül változott, s végül a Galaktikát 2004-ben sikerült újraindítania Burger István főszerkesztőnek, Németh Attila irodalmi szerkesztőnek és Kovács „Tücsi” Mihály tudományos szerkesztőnek (Michael T. Cricket álnéven maga is SF-író), az első hónapokban befektetőként az underground zenészként és a Sziget-fesztivál atyjaként is ismert Müller Péter Sziámi bevonásával.

Nem tudni, hogy kizárólag a legendás lap hatása-e, de a tudományos-fantasztikus irodalomra jelentősen megnőtt a kereslet az utóbbi években. Az üzletpolitika nézőpontjából ez kétségtelenül a retro divatirányzathoz is köthető, de azon túlmutató jelenség, amely az építészetben markánsabban, a képzőművészetben, s nyomokban a költészetben is felfedezhető neomodern esztétikai fordulathoz is kötődik.

Ehhez elméleti háttér is szükségeltetik, s fontos tudományos bázis S. Sárdi Margit egyetemi docensnek a '90-es évek eleje óta működő szemináriuma, amely a sci-fi (szerény leegyszerűsítésként a jelen írásban is vázolt) elméletét, tematikus felosztását is kidolgozta, s minden magyar sci-fi jellegű publikáció lexikonszerű történeti feldolgozását is magára vállalta. Az utóbbi években e szeminárium már önálló civil szervezetként, Magyar Scifitörténeti Társaság néven működik.

Az intézményrendszerhez tartozik az Avana egyesület is, amely a korán elhunyt, fontos magyar sci-fi íróról, Zsoldos Péterről elnevezett díj kiadásával magában is kanonizációs tényező. A magyar Zsoldos-díj a nemzetközi, hasonló profilú díjak, így a Hugo-díj, a Nebula-díj és a John W. Campbell-díj testvére. A Salgótarjánban megrendezett Hungarocon fesztiválon adják át. A zsűrit 2005 óta S. Sárdi Margit vezeti, s erre az időre tehető a pontozásos bírálati rendszer szabályzatának kidolgozása: a Zsoldos-díj így egyre biztosabban a magyar sci-fi irodalom saját kánonalakító folyamatának szimbóluma.

A Zsoldos-díjasként is megtisztelt professzionális szerzők mellett az amatőr írók kezdeményezései is állandósultak: nemcsak az erre tökéletes fórumon, az interneten, hanem nyomtatásban is. Stabilizálódott néhány ilyen profilú kiadványsorozat sorsa, például az Új Galaxisé. (E kísérletek egyetlen hátránya az, hogy mivel gyakran a szerző maga fizet a kiadásért, kontraszelektív hatásúak.)

A legfontosabb „profi” lap, a jövőre harmincadik évfolyamába lépő Galaktika 22 000 példányban jelenik meg (Burger István szerint ebből körülbelül 1000-1500 lehet a régi Galaktika olvasója), s tíz hónap után,

2005-ben másodszor is Európa legjobb sci-fi lapjává választották (ezt az elismerést először 1974-ben érdemelte ki). Érdekes módon a statisztikák szerint olvasótáborra leginkább a HVG-éhez hasonlítható, első sorban 20 és 40 év közöttiek, jellemzően inkább férfiak, nagyvárosokban élők olvassák.

A lap megőrizte a régi Galaktika szemlélő jellegét, azt a nemzetközi kuriózum voltát, hogy új magyar művek megjelentetése mellett a világ sci-fi termésének „reprint magazinjaként” is működik. Kiegészült viszont azzal, hogy irodalmi művek mellett tudományos ismeretterjesztő cikkeket is közöl, a formai újításként végig színes lapban novellák és műszaki, biológiai, űrkutatási hírek váltogatják egymást. Minden lapszám kap egy vezértémát, amely köré a legtöbb írás rendeződik. Németh Attila a folyóirat küldetésének tartja, hogy bemutasson folytatásokban megjelenő kisregényeket is, s hogy retro rovatában válogasson a Kuczka szerkesztette Galaktika anyagaiból.

A lap körül létrejött kiadványcsaládba olyan antológiák tartoznak, mint az Információs Társadalom- és Trendkutató Központtal együttműködésben kiadott HIPER-Galaktika, valamint a régről ismert Metagalaktika, amely visszatér ahhoz, hogy egy-egy nemzet sci-fi termésének bemutatója legyen (maga a Galaktika is jelentkezett már például túlnyomórészt román szerzők műveiből válogató számmal).

Míg a lapsalád kiadása mindenképpen sikersztori, a Galaktika körüli klubélet már nem éledt fel teljesen; talán a hagyományos klubélet már anakronizmus is lenne. Így a főleg vidéken még működő valóságos baráti körök mellett Intergalaktika néven web2-es virtuális klub alakult: a blogolás, a videómegosztás, a különböző fórumok járható utat jelenthetnek egy sajátos irodalmi csoport közösségi-szellemi infrastruktúrájaként.

A Galaktika hálózathoz tartozik a – művenként 2500 példányban kiadott – Galaktika Fantasztikus Könyvek sorozat, melyben eddig három magyar szerzőtől jelent meg új regény: a veteránnak számító Kasztovszky Bélától és Nemere Istvántól, illetve a fiatal László Zoltántól.

Nemere István a magyar SF-szféra egyik legszínesebb egyénisége, s alighanem az irodalomtörténet-írás szempontjából a legellentmondásosabb is. Az 1944-ben született szerzőt nem nevezhetnénk klasszikus hard science fiction szerzőnek (mert humán végzettségű, s mert számos tudományos határterületnek, illetve a tudományos intézetek által erősen vitatott elgondolásnak is elkötelezett híve), de a nyolcvanas években Európa legjobb sci-fi írójává választották.

Lengyel műfordító (Lem műveinek avatott tolmácsolója) és eszperantista. 1977-től, a *Triton-gyilkosságok*tól kezdve egészen a nyolcvanas évek végéig tudományos-fantasztikus környezetben játszódó bűnügyi és ifjúsági regények egész sorát publikálja, egyébként ötszázadik megjelenő könyvénél tart. Mindmáig talán a *Triton-gyilkosságok* a legérdekesebb írása; a jövőbeli krimi egy fikatív ügyiratokból: kihallgatási jegyzőkönyvekből, szolgálati táviratokból, hivatalos levelezésből összeállított mozaik.

Művei elképesztő rengetegébe nemcsak sci-fi tartoznak; szerelmes- és kalandregények éppúgy, mint történelmi hírességekről írt kismonográfiák, sőt néhány hónapja megjelent olyan könyve is, az *Afrikai mese*, amelyet egy figyelemre méltó társszerzővel, a kereken négyesztendős Fischer Anna Sárával írt. A földmérőként, boncsegédként, statisztaszínészként is dolgozott későbbi hivatásos író egyébiránt egyetlen galaktikás megjelenéséért sem fogad el tiszteletpéldányt, ellenben előfizetője a lapnak.

Elvesztettek című könyve egy különleges idő- és dimenziójáték, egyébként egy koherens, s néhány apró kilengéssel együtt is csaknem teljesen lineáris szöveg, amely egy cunami során időből és térből kiszakadt turistacsoport viszontagságait meséli el. Mint annyi Nemeremű, ez is példázatos, a szellemesen, néhány tollvonással megrajzolt szereplők jelleme viszonylag statikus, a mű egy – Nemerétől megszokottan kissé eretnek – gondolat illusztrációja. Itt régi témájához nyúl vissza, a kísérletező kedvű, magasabb rendű civilizációhoz, ahogy a mű vége felé kiderül: Atlantiszhoz.

A más dimenzióba került s más korok embereivel összezárt csoport az írói fantázia számára is kísérletekre ad alkalmat: vizsgálhatja egy, az örök élet – érdekes módon inkább csapásként megélt – lehetőségével megajándékozott közösség hierarchiájának felépülését, a torzsalkodásból érlelődő hatalmi harcokat, az összezártaságból, egymásrautaltságból eredő konfliktusokat. A könyvben az elejétől fogva kiválasztott pozitív hős (természetesen természettudós végzettségű fiatalember) társra találása és vezetővé érése nem éri váratlanul az olvasót.

Kimondottan élvezetes a különböző korokból (az antik Rómából, a földrajzi felfedezések korából, Hirosimából és a jelenből) érkező csoportok találkozása. Míg Arthur C. Clarke és Stephen Baxter időtöréses könyvében, *Az idő szemében* ez történelmi hőszok harcaként jelenik

meg, vad képzettársítások, szélsőséges helyzetek szilánkjaiként, addig Nemere ügyel rá, hogy könyvében köznapi szereplők mozogjanak, olyan figurák, akiket az ölükbe pottyant néhány ezer évben is egyszerű célok vezérelnak, s piciny társadalmuk harmonikus, önfenntartó öközösségként működik. Megkapóan profán a szerelem ebben az öröklétben, amikor „minden variáció” kipróbálására van idő, s a partner őszintén megretten, hogy szerelme néhány röpké évszázad alatt ráunhat.

Nemeréhez hasonlóan Kasztovszky Béla is a magyar sci-fi közösség egyik legendás alakja, bár ő a legkevésbé sem termékeny szerző: 1982-ben már napvilágot látott egy fél (!) novelláskötete, a *Kétszemélyes világ*, a Kozmosz Fantasztikus Könyvek sorozatában. A „magyar Ray Bradbury”-ként aposztrofált, 1942-ben született villamosmérnök-író első regényében, a *Grimben* földönkívüliek és emberek különös viszonya bontakozik ki a csillagközi utazások és expedíciók világában.

A Fehér Klára *Földregések szigetét* idézően naivan, bukolikusan induló történetbe hamar vegyülnek megdöbbenően erős képek, s a nyelvi sokszínűsége túl – egy képzelt diáklét stilizált beszédmódja vegyül műszaki és emelkedettebben irodalmi nyelvi formákkal – a prózai szövegbe ékelődő drámai jellegű részletek is érdekesek ebben az aprólékosan kidolgozott, meglehetősen szövevényes, több szálon futó, s valahogy régimódi derűs regényben. A könyv filmforgatókönyvből alakult át szépprózává, s e metamorfózis minden lapján érzékelhető, de általában erénye inkább, mintsem kárára lenne.

A legfiatalabb Galaktika-könyvszerző, László Zoltán 1977-ben született, s *Keringés* című könyvét két 2005-ös regény előzte meg, a cyberpunk tematikájú *Hiperballada* és az urban fantasyként is meghatározható *Nagate*. A 2005-ös glasgow-i Eurocon kitüntetett szerzőjének regénye is él az időjáték lehetőségével: a klímaváltozás által tönkretett

Földről hatalmas időgépek segítségével menekülnek a regény hősei eljövendő, birtokba vehető korokba, olyan geológiai időszakokba, amikor a megalázott bolygó már begyógyította sebeit. A könyvben a cselekedeteknek valóban nagy tétje van, s az „emberiség legnagyobb kalandjába”, ebbe a ropant ironikus kalandba igen sokféle emberi hajtóerő vegyül.

A könyv felütése szinte magába szippantja az olvasót; a három regény közül kétségtelenül ez a leglendületesebb, a gyönyörködtető jelzőkkel fel-

díszített mondatok élvezetesen fonódnak össze. A Hajógyári-szigetről induló ötlettűzijátékban magától értetődő a Budapest klasszicista épületeinek helyére vágott nyílegyenes sínrendszerek látványa, s ugyanitt a mecsetek tornyainak neon félholdjai.

A rengeteg apró ötlet az építőanyagok, a ruhák és kiegészítők szintjétől a vadul csapkodó éghajlati tényezők és a legalább annyira szélsőséges társadalmi formációk szintjéig terjed, s igen izgalmas és újszerű példatára az emberi felelősség témakörének. László Zoltán, aki saját blogját a következő mottóval vezeti be: „egy SF-író kilép a világűrbe, visszatér és okosabb lesz”, nem kevés szakzsmussal feszegeti a sci-fi irodalom kereteit ebben a könyvében.

E három regény, s a húszezres példányszámot elérő folyóirat is jelzi a magyar sci-fi irodalom reneszánszát – Burger István a legnagyobb büszkeséggel mégis arról mesél, hogy meghívták a Magyar Írószövetségbe, melybe a sci-fi írók kisebb flottaként léphetnek be, esetleg science-fiction szekciót alakítva. Reméli, hogy a tudományos-fantasztikus tematika ezzel „visszatalál a kortárs irodalomba”. Mert épp itt lenne a helye és az ideje.

Apropó László Zoltán: *A keringés* (Metropolis Média, 2007, 271 oldal, 2470 Ft); Kasztovszky Béla: *Grim* (Metropolis Média, 2007, 293 oldal, 2490 Ft); Nemere István: *Elveszettek* (Metropolis Média, 2008, 269 oldal, 2470 Ft)

(A szerző író, a Magyar Scifitörténeti Társaság alapító tagja)